Voortgangscommissie

Sint Maarten

Zeventiende rapportage aan het ministerieel overleg over de periode

1 okt 2014 – 1 januari 2015

De Voortgangscommissie:

R. Bandell, voorzitter
N. Schoof, lid

Februari 2015

Inhoudsopgave

Bijlagen:

- Uitvoeringsrapportage van de minister van Justitie, 14 januari 2015
- Brief aan de ministers van BZK en V en J

Algemeen

De voortgangscommissie van Sint Maarten biedt u hierbij de zeventiende voortgangsrapportage aan over de uitvoering van de plannen van aanpak van Sint Maarten in het vierde kwartaal.

De commissie kent sedert december 2014 een vacature. Deze rapportage is dan ook totstandgekomen in een commissie zonder deelname van een lid van Sint Maarten. De commissie acht de paritaire samenstelling van de commissie van bijzonder groot belang en hoopt dan ook dat de nieuwe regering van Sint Maarten spoedig een kandidaat zal voordragen. In de gesprekken met bewindspersonen heeft de commissie hierop aangedrongen.

Tijdens het werkbezoek had de commissie een kennismakingsgesprek met de minister-president en diens naast medewerkers. Onder meer heeft de commissie de minister-president, als voorzitter van het ministerieel overleg (MO) voorgehouden dat meer inhoud kan worden gegeven aan het MO. Vanuit het secretariaat zouden meer initiatieven voor overleggen en agendapunten kunnen worden voorgesteld.
Ook het onderwerp algemene meldkamer en deelname door de brandweer, die onder zijn verantwoordelijkheid als minister van Algemene Zaken valt, werd door de commissie toegelicht.

Voorts werd tijdens het werkbezoek uitvoerig met de minister van Justitie gesproken, alsmede met de advocaat-generaal en de hoofdofficier van justitie. Tijdens het bezoek aan de nieuwe jeugdinrichting heeft de commissie van de jeugdofficier van justitie en de directrice van de voogdijraad de plannen over de toekomst van de kersverse inrichting vernomen. Met de diensthoofden van de politie, de gevangenis en de landsrecherche werd over de voortgang van de werkzaamheden in het kader van de plannen van aanpak gesproken.

Hoewel de commissie het plan van aanpak van de afdeling burgerzaken als afgerond beschouwd is aldaar nog gesproken over de kloof tussen de CBS-telling en de actuele cijfers van bevolkingsadministratie (resp. 25000 en 58000). Hoewel de administratie op papier in orde is, is zo'n verschil met de volkstelling niet acceptabel. De Census is gestart met kleine pilots bestandsvergelijking. De commissie heeft als zijn opvatting gegeven dat er rekening mee moet worden gehouden dat het oplossen van dit enorme verschil alleen op projectbasis en met een forse extra investering opgelost kan worden. Voordat hierover nagedacht kan worden zal de regering van Sint Maarten dit verschil als een probleem moeten onderkennen en daar haar steun aan moeten geven. De commissie meent zijn er geen redenen zijn omdat niet te doen, omdat de overheid zeer gebaat is bij een duidelijke vaststelling van de (administratieve) bevolkingsomvang.

Aan het eind van het werkbezoek sprak de commissie met vertegenwoordiger van Nederland te Philipsburg en de Gouverneur.

Integriteit
Tijdens de gesprekken viel het de commissie op dat de maatregelen van de rijksministerraad over de integriteit naar voren kwamen. De gesprekspartners waren vol onbegrip over de paralelle trajecten die nu kennelijk weer gaan ontstaan.
Dat er iets moet gebeuren op het gebied van integriteit op Sint Maarten stond voor iedereen wel vast.

Tegen de verwachting in waren de opvattingen ook in Nederland positief over het rapport van de door Sint Maarten ingestelde commissie de Wit/Samson. De door de minister van Sint Maarten aan het rapport verbonden conclusies werden ook positief ontvangen. In elk geval waren het rapport en de voorgenomen follow up daarvan uniek in de historie van Sint Maarten en zijn er weinig mensen die zouden hebben kunnen voorspellen dat Sint Maarten een integriteitstraject zou inslaan.

Ook de commissie is van mening dat een krachtige aanpak van het onderwerp integriteit met garanties noodzakelijk is om het vertrouwen in politiek en bestuur op te bouwen, doch anderzijds acht het de voorgenomen aanpak op koninkrijksniveau, het zware middel van artikel 51 van het Statuut niet gepast. Weliswaar lijkt een dergelijke benadering te voldoen aan de genoemde criteria van krachtig en garanties, maar om kort na het aantreden van een nieuwe regering, waarvan ieder lid de zwaarst denkbare screening heeft ondergaan, naar het staatsrechtelijke zwaarste middel te grijpen, is ongepast en wekt bevreemding. Daarmee is de nieuwe regering al op voorhand gediskwalificeerd. Ook past het op geen enkele wijze in de recente historie van de verhouding tussen de landen. Het is nog slechts een of twee jaar geleden dat meerdere Nederlandse hoogwaardigheidsbekleders zich positief uitlieten over de inspanningen die Sint Maarten zich na een moeizame start op 10-10-10 getroostte en dat er goede resulaten zichtbaar waren. In een jaar tijd slaat dat oordeel om en wordt naar het zwaarste dwangmiddel gegrepen.
Er zijn meer redenen te noemen, die hier onbesproken blijven, waarom de commissie het middel niet handig vindt. De commissie spreekt de wens uit dat Sint Maarten en Nederland alsnog tot overeenstemming komen en het integriteitstraject een gezamenlijk traject maken

Vaststellen regelingen en financien
In meerdere rapportages heeft de commissie indringend geschreven over de noodzaak van het vastellen van de functieboeken en bijbehorende regelingen pdoor de minister van Justitie. Positief was dan ook van de minister te vernemen dat hij de documenten heeft getekend en doorgestuurd naar de ministerraad ter goedkeuring. De stukken liggen voor financieel advies bij de minister van Financien en zullen met dat advies in de raad worden gebracht.
Minder positief ziet het scenario van het vervolg eruit. Een advies van de minister van Financien is naar verwachting negatief, gelet op de krappe begroting en de omvang van de justitiebegroting. Vertragingen in de uitvoering van de plannen van aanpak, dus in de opbouw van de diensten, zal daarvan het gevolg zijn.

Het is daarom dat de voortgangscommissie zich in een brief tot de ministers van BZK en VenJ en de minister president van Sint Maarten heeft gewend om te bepleiten dat, alvorens (kostbare) plannen te maken de rechtshandhavingsketen te versterken, eerst bestaande afspraken uit de Ronde Tafel Conferentie (2010) worden uitgevoerd. Ook de commissie is ervan overtuigd dat de

rechtshandhavingsketen versterkt dient te worden, doch plannen daaromtrent dienen zich ook te richten op het uitvoeren van de nog openstaande punten uit de plannen van aanpak. Majeure punten zijn dan werving/selectie van nieuw personeel en opleiding van nieuw en bestaand personeel.

Doorlichten en doorrekenen ?
Aanzienlijke bedragen zijn en worden op Sint Maarten besteed aan investeringsprojecten voor gevangenis, politie en landsrecherche met financiering uit Nederlandse samenwerkingsmiddelen (gestopt ultimo 2014) dan wel uit de leningsruimte van de rentelastnorm. De begroting van justitie moet de exploitatielasten daarvan dekken. Als voorbeeld dient de gevangenis waar een uitbreiding is en nog zal worden gerealiseerd. Een goede zaak, doch de extra personeels-, onderhouds- en overheadkosten zijn aanzienlijk en voorzover de commissie bekend niet begroot. In elk geval is de financiele dekking verre van toereikend.
Hierover sprekend doemt de noodzaak tot doorlichting en doorrekening van de justitiele diensten op; wat is de gewenste organisatiestructuur, welke personele sterkte moet dat hebben en welk prijskaartje hoort daarbij.
Het staat dan buiten kijf welk bedrag voor justitie minimaal op de begroting van Sint Maarten moet komen te staan. De commissie geeft het ministerieel overleg in overweging die doorlichting te laten uitvoeren.

Evaluatie IBPS
De commissie heeft de minister eraan herinnerd dat, zodra de evaluatie van de IBPS (voorheen de NTO) is afgerond, de commissie een exemplaar van de evaluatie zal ontvangen.

Burgerzaken en Vromi
De commissie heeft in de vorige rapportage aan het ministerieel overleg voorgesteld om het plan van aanpak van de afdeling Burgerzaken en het verbeterplan van het ministerie van Vromi als voldoende afgerond te beschouwen. Hoewel dit voorstel op moment van het schrijven van deze rapportage nog niet door het ministerieel overleg is bekrachtigd, omdat geen overleg heeft plaatsgevonden, laat de commissie deze onderdelen van de landsoverheid verder buiten beschouwing.

Financiering uitvoering plannen
Duidelijk is dat veel vertraging in de uitvoering ontstaat door gebrek aan financiering en zelfs de dreiging dat er geen financiering zal zijn. Enkele malen is de commissie het standpunt tegengekomen dat een uitvoeringspunt niet is opgepakt omdat er toch geen financiering voor zou zijn. Daarom dringt de commissie wederom aan op dekking van de uitvoering van de plannen van aanpak in de begroting van Sint Maarten voor de komende jaren.

A. Politiekorps Sint Maarten (KPSM)

De minister had toegezegd het herzien inrichtingsplan van de politie voor advies aan de commissie te zenden. Wijziging van de formatie van de politie zou immers een substantiële wijziging van het plan van aanpak betekenen. De commissie heeft het herzien inrichtingsplan niet ontvangen. De minister zegt voor een andere benadering te hebben gekozen; het plan van aanpak wordt niet gewijzigd, doch de minister hanteert een maximale sterkte van 275 personeelsleden in het korps. De commissie is echter van mening dat het hier weliswaar niet gaat om een wijziging van het plan van aanpak, maar wel om een wijziging in de wijze van uitvoering van het plan. Op grond van artikel .. van de Samenwerkingsregeling dient voor een dergelijke wijziging ook advies aan de commissie te worden gevraagd. De commissie verwacht daarom alsnog op korte termijn een adviesaanvraag van de minister, waarbij onderbouwd wordt hoe de maximale sterkte tot stand is gekomen en wat de overige plannen met de toekomst van de politie zijn. De commissie wijst er op voorhand op dat een sterkte waarbij niet wordt voldaan aan de Onderlinge regeling minimale sterkte politie niet op een positief advies kan rekenen. De Onderlinge regeling ziet op een sterkte uitgedrukt in executieven in verhouding tot de formatie van het inrichtingsplan zoals dat in 2010 is vastgesteld.
Bij de berekening kan worden uitgegaan van de formatie van het inrichtingsplan minus het aantal formatieplaatsen van de voormalige immigratiedienst . Dat onderdeel is overgegaan naar de IBPS (toelatings- en grensbewakingsdienst).

Personeel politie

21 aspiranten zijn aangesteld en hebben hun opleiding aangevangen.
Een vitaal onderdeel in de plannen van aanpak is de personele bezetting (kwaliteit en kwantiteit) en de commissie blijft zich daar grote zorgen over maken.
Desgevraagd heeft de commissie een summier overzicht van de bezetting van het korps per ultimo januari ontvangen. Daaruit blijkt dat de feitelijke bezetting, zoals in eerdere rapportage al is genoemd, zelfs iets is teruggelopen, waarvoor de commissie al gewaarschuwd heeft . De conclusie is ook onveranderd; nog steeds 90 executieven tekort.
De commissie adviseert het ministerieel overleg met klem te bespreken hoe dit tekort wordt ingelopen.

Politie onderwijs

Reeds In de vorige uitvoeringsrapportage van de politie was te lezen dat er stagnatie is bij de gezamenlijke politieopleiding, uitgaande van een reizend docentensysteem, waartoe in het JVO van juni 2015 door de ministers een aanzet was gegeven. In de rapportage werd aangegeven dat CN/VenJ en Curacao een eigen koers varen. Daarmee dreigt weer een goede kans te worden gemist. De commissie vernam dat het onderwerp politieopleiding van de agenda van het JVO van januari 2015 is afgevoerd. De commissie betreurt in hoge mate dat tussen de landen niet tot een gezamenlijke politieopleiding kan worden gekomen en adviseert het ministerieel overleg dit onderwerp op de agenda te zetten.

ICT

De minister heeft de commissie laten weten geschrokken te zijn van de zeer hoge kosten van de gemeenschappelijk voorziening ICT. Met de applicaties kan hij wel uit de voeten maar de hoge prijs, mogelijk verband houdende met de zware beheersstructuur (stichting, bestuur, raad van toezicht) geeft hem aanleiding om een prijsvergelijking te maken. Daartoe heeft hij van de leverenciers offertes gevraagd. Indien die financieel voordeliger zijn overweegt hij uit de gemeenschappelijk voorziening te stappen.

B. Gevangenis Point Blanche

Renovatie

Tijdens het werkbezoek aan de gevangenis heeft de commissie de uitvoering van de renovatie in ogenschouw genomen en geconstateerd dat grote vorderingen zijn gemaakt. De werkzaamheden vorderen gestaag en zullen naar verwachten over enkele maanden zijn afgerond. Aansluitend zal worden begonnen met de uitbreiding van de gevangenis door een verdieping op de bestaande bouw te plaatsen.

Personeel

Een cruciaal onderdeel in de plannen van aanpak is de personele bezetting (kwaliteit en kwantiteit) en de commissie maakt zich daar nog steeds grote zorgen over. Niet alleen vormt de financiering, ten onrechte, een belemmering, maar ook de wervingsfunctie kan en moet sterk worden verbeterd. Positief is dat pogingen worden ondernomen om het ziekteverzuim terug te dringen en dat door SOAB (onderzoeksbureau) een analyse wordt gemaakt naar ziekteverzuim in de justitiele sector. De uitkomsten van dat onderzoek worden binnenkort verwacht.

Met dank ontving de commissie het overzicht van de personele bezetting. Daaruit blijkt dat er nog vele vacatures vervuld moeten worden. Voor een aantal daarvan is de werving gestart. Een organisatie als de gevangenis staat of valt met goed en voldoende personeel. Dat niveau is bij lange na nog niet bereikt. De commissie ziet ook te weinig activiteiten die het vertrouwen moeten geven dat binnen redelijke termijn een aanvaardbaar niveau wordt bereikt. De commissie herhaalt daarom haar pleidooi om de personeelsfunctie en de wervingsfunctie substantieel te versterken. Onder meer kan worden gedacht aan de werving van bewaarders in Nederland, zoals de IBPS en Politie dat ook met succes hebben gedaan.

De commissie heeft vernomen dat de bezettingsdruk van de gevangenis sterk is afgenomen ten opzichte van de situatie van ruim een jaar geleden. De inrichting in Simpson Bay is verlaten en de gedetineerden bevinden zich allen in de Pointe Blanch lokatie en één jongere in de nieuwe jeugdinrichting. Onduidelijk is wat de oorzaak is van het verminderde aantal gedetineerden; algemeen wordt aangenomen dat het om een “conjunctuurbeweging” gaat.

Jeugdinrichting

De commissie bezocht de nieuwe jeugdinrichting en sprak aldaar met het projectteam en medewerker van de inrichting. In december is het gebouw geopend en werd begonnen met drie jongeren. In januari zijn daar drie jongeren bijgeplaatst en in maart worden de volgende drie verwacht. Zo kan de inrichting doorgroeien tot de in totaal twintig plaatsen zijn bezet. Momenteel is de bezetting één gedetineerde jongere en vijf zogenaamde civiele jongeren (bijv. door de rechter uit huis geplaatst).

De jeugdofficier van justitie en de directrice van de voogdijraad, die deel uitmaken van het projectteam, hebben de commissie de filosofie van de jeugdopvang/detentie uitgelegd. Hoewel de inrichting gesloten is ademt het niet de sfeer van een gevangenis. Het doel is de jongeren binnen de inrichting in een huiselijke sfeer discipline en onderwijs bij te brengen. Daarbij wordt in de behandeling geen

onderscheid gemaakt tussen gestraften en civiele jongeren. Hoewel er twintig plaatsen beschikbaar zijn wordt de bezetting geleidelijk opgebouwd. Gekwalificeerd personeel kon op Sint Maarten worden geworven en omdat het opstarten van de inrichting pionierswerk was werd zeer nauw samengewerkt met de stichting Horizon uit Nederland. Onder meer is door de stichting tijdelijk een ervaren deskundige ter beschikking gesteld waarover de gesprekspartners zeer lovend waren.
Het lokatiehoofd is verantwoordelijk voor de bejegening en behandeling van de jongeren. De gevangenisdirecteur is verantwoordelijk voor de beveiliging.
Al met al kreeg de commissie een positieve indruk van de jeugddetentiefaciliteit. Daar droeg het enthousiame van alle mewerkers ook sterk aan bij.

De commissie hoopt dat in de toekomst jongeren, gedetineerd of niet, in deze berschermde omgeving kunnen worden voorbereid op hun plaats in de maatschappij. Duurzaamheid moet worden gewaarborgd door het jaarlijks opnemen van de exploitatie in de justitiebegroting en het opstarten van projecten als begeleid wonen voor jongeren die 18 worden en niet meer in de inrichting kunnen verblijven.

C. De Landsrecherche

Personeel

Met instemming constateerde de commissie in de vorige rapportage dat de landsrecherche in 2014 vijf nieuwe personeelsleden heeft geworven. De minister bevestigde dat in 2015 opnieuw vier rechercheurs zullen worden geworven; binnenkort wordt daartoe de wervingsprocedure in gang gezet.
De commissie wijst erop dat gezien de werkbelasting van de landsrecherche een formatie van 16 fte te krap lijkt. Een uitbreiding, althans tijdelijk is zeer nodig. Genoemd wordt een aantal van vijf rechercheurs, van wie enkele met een specialisme.
De commissie herhaalt haar eerdere woorden dat met meer deskundige mensen en een goede samenwerking meer en betere output geleverd kan worden.
Extra ondersteuning is hard nodig om nieuwe zaken aan te pakken en lopende goed af te ronden.
De commissie roept in herinnering dat de minister van Justitie van Sint Maarten bij brief van 7 januari 2014 om ondersteuning uit Nederland verzocht bij de minister van Veiligheid en Justitie. Daarop heeft de minister van Ven J, alsdus de minister, toegezegd twee rechercheurs uit Nederland aan de landrecherche ter beschikking te stellen. Volgens de minister van Justitie zijn deze rechercheurs nog niet aangetreden. Helaas lijkt de profetische opmerking van de commissie uit de veertiende rapportage te worden bewaarheid: één jaar na het verzoek is er nog geen ondersteuning.

Op meer verzoeken om ondersteuning op het terrein van justitie, naar de commissie begreep ook van Curacao, is nog niet gereageerd. De commissie heeft de stellige indruk dat het voorgenomen Nederlandse plan ter versterking van de rechtshandhaving moet voorzien in de antwoorden op die verzoeken. Dat biedt echter op kortere termijn geen soelaas voor de landen.
Omdat transparantie in die planvorming ontbreekt en dergelijke plannen een lange onzekere voorbereidingstijd kennen onstaat voor de landen een situatie waarbij alleen maar kan worden afgewacht wat er komen gaat. Erkenning van de bestuurlijke verantwoordelijkheid betekent ook dat binnen redelijke termijn afdoende op verzoeken en/of verwachtingen van bestuurders positief, dan wel negatief gereageerd wordt. Ook hier bepleit de commissie een reflectie op de onderlinge verhoudingen en communicatie.

Overzicht van aanbevelingen en adviezen

1. De commissie geeft het ministerieel overleg in overweging een doorlichting te laten uitvoeren van de politie, gevangenis en landsrecherche op gewenste organisatie en sterkte.

2. De commissie betreurt in hoge mate dat tussen de landen niet tot een gezamenlijke politieopleiding kan worden gekomen en adviseert het ministerieel overleg dit onderwerp op de agenda te zetten met als doel de gezamenlijkheid alsnog te bereiken.

3. De commissie adviseert het ministerieel overleg met klem te bespreken hoe het tekort aan executief personeel bij de politie wordt ingelopen.

4. De commissie verzoekt de minister van Justitie van Sint Maarten op korte termijn zijn onderbouwde plan tot maximering van de sterkte van de politie voor advies aan de commissie te zenden.

Uit eerdere rapportages:

A. De voortgangscommissie bepleit dat in het ministerieel overleg duidelijkheid wordt gegeven over in voorbereiding zijnde plannen en ondersteuningsverzoeken van Sint Maarten.
B. De commissie adviseert vast te stellen dat prioriteit bij de uitvoering van de plannen van aanpak dient te liggen en dat uitgaven daarvoor zichtbaar in de begroting van het land worden opgenomen.
C. De commissie hoopt zo spoedig mogelijk op een voordracht voor een kandidaat voor het Sint Maartense lidmaatschap in de commissie.
D. De commissie adviseert het ministerieel over om het verbeterplan van VROMI als afgerond te beschouwen.
E. De commissie adviseert het ministerieel overleg om het plan van aanpak van de afdeling Burgerzaken als afgerond te beschouwen.